

Protokoll från Finansiella stabilitetsrådets¹ möte den 9 juni 2023

§ 1 Stabilitetsbedömning och åtgärder

Myndigheterna presenterade sina stabilitetsbedömningar och diskuterade möjliga åtgärder.²

Riksbanken pekade på att det svenska finansiella systemet överlag har fungerat väl, men att det finns sårbarheter som innebär utmaningar. Det gäller inte minst de högt skuldsatta fastighetsföretagen och bankernas stora exponering mot sektorn. Även om många fastighetsföretag har vidtagit åtgärder för att förbättra sin finansiella ställning så är de inte tillräckliga. Här har bankerna en viktig roll, dels genom att upprätthålla försörjningen av krediter till livskraftiga företag, dels genom att inom ramen för sin kreditgivning ställa krav på att fastighetsföretagen vidtar åtgärder för att minska sina finansiella risker.

Ytterligare en sårbarhet är hushållens skuldsättning. Högre levnadskostnader till följd av breda prisuppgångar och högre räntor tvingar många hushåll till betydande anpassningar. De allra flesta bolånetagare bedöms däremot kunna fullfölja sina skuldbetalningar. Amorteringskraven och bolånetaket har bidragit till att hushållen amorterat mer och tagit mindre lån än vad som annars hade varit fallet. Det är därför viktigt att behålla dessa. Det är dock bra att amorteringskraven är utformade med en viss flexibilitet där bolånetagare kan få undantag vid särskilda skäl.

---

¹ Närvarande: *Finansdepartementet*: Niklas Wykman, mötesordförande, Johan Almenberg, Anna Jegnell; *Finansinspektionen*: Daniel Barr, Henrik Braconier, Per Nordkvist; *Riksgälden*: Karolina Ekholm, Karolina Holmberg, Erika Färnstrand Damsgaard; *Riksbanken*: Erik Thedéen, Anna Breman, Olof Sandstedt; och *Finansiella stabilitetsrådets kansli*: Niclas Alsén.

² Finansinspektionen presenterade den 30 maj sin rapport Stabiliteten i det finansiella systemet (2023:1) och Riksbanken den 1 juni sin rapport Finansiell stabilitet 2023:1.

Bankturbulensen under våren har visat på flera skeenden som skulle kunna ha betydelse för hur globala regleringsstandarder för banker ska utformas i framtiden. Det är viktigt att dra lärdom av de problem som uppstod för att göra regelverken mer robusta i framtiden. Flera av dessa frågor kommer därför att diskuteras intensivt framöver.

Finansinspektionen (FI) konstaterade att hög inflation, högre räntor och minskad vilja att risk fortsatt medför förhöjda risker i det finansiella systemet i Sverige och globalt. Bankoron i USA och Schweiz under våren visar att risker fortsätter materialiseras i det globala finansiella systemet. Samtidigt har påverkan på svenska banker varit begränsad. En förklaring är att den ränterisk och de risker med flyktig inlåning som fanns i den amerikanska banken Silicon Valley Bank är betydligt mindre i svenska banker. Samtidigt väcker de snabba och stora utflödena av insättningar från de amerikanska bankerna frågor om hur hanteringen av denna typ av risker kan förbättras framöver.

I Sverige är hushåll och kommersiella fastighetsföretag särskilt påverkade av högre räntor då de har stora skulder. En anpassning till en högre räntenivå och lägre vilja att ta risk sker nu genom att hushåll och företag drar ner på sina skulder, vilket på sikt bör minska riskerna i det finansiella systemet. Hushållens skulder sjunker nu i reala termer. Utifrån existerande räntebindningstider och marknadens förväntningar på ytterligare räntehöjningar kommer hushållens räntekostnader öka ytterligare det kommande året. Bolånetagarna som helhet är dock motståndskraftiga bland annat som en följd av robusta kreditprövningar och de bolånetak och amorteringskrav som FI infört. FI ser därför begränsade risker för betydande kreditförluster från bolån.

Högre finansieringskostnader pressar också en del fastighetsföretag och särskilt de med låga kreditbetyg. Det tar något år innan effekten av de högre räntorna slår igenom fullt ut för fastighetsföretagen, på grund av profilen på obligationsförfall, räntebindningstider samt räntesäkringar. De mest sårbara företagen behöver hålla inne utdelningar, få in nytt kapital, sälja tillgångar och gå till banker för att säkra sin ekonomi. Det är viktigt att de sårbara bolagen agerar kraftfullt för att inte handlingsutrymmet ska försvinna.

Sammantaget kommer bankernas kreditförluster sannolikt att öka i ljuset av de högre räntorna. FI:s stresstest visar att kreditförlusterna i bankerna till

följd av utlåning till fastighetssektorn kan bli betydande i ett riktigt dåligt scenario, särskilt om räntorna är förhöjda under en lång period. FI har därför tidigare höjt kapitalkraven för denna typ av exponeringar och dessutom höjs nu den kontracykliska kapitalbufferten till två procent till följd av FI:s beslut i juni 2022. Bankernas goda lönsamhet och betydande buffertar gör att motståndskraften är tillfredställande. I ett stressat scenario bedöms bankernas kreditförluster primärt komma från många små fastighetsföretag dvs. de företag som enbart lånar från banker.

Riksgälden pekade också på att effekten av högre räntor på det finansiella systemet slår igenom gradvis. Riksgälden betonade även effekterna av höga geopolitiska risker samt att antalet cyberattacker ökar. På den svenska statsobligationsmarknaden är volatiliteten nu lägre samtidigt som nedgången i likviditeten på marknaden har bromsat in på senare tid. Det är positivt att Riksbanken påbörjat försäljningar av sitt innehav av statsobligationer, vilket bedöms komma att förbättra likviditeten. Riksgälden bedömer dock att statsobligationsmarknadens motståndskraft mot störningar är lägre jämfört med för tio år sedan.

Riksgälden tog upp att turbulensen under våren i den amerikanska respektive schweiziska banksektorn har väckt frågor om de ramverk som finns för krishantering. Riksgälden menade att det är viktigt att den här typen av diskussion förs men också att det är viktigt att hålla fast vid principen att det är de som tar risk som också ska ta kostnaden vid fallissemang, inte skattebetalarna.

Myndigheterna diskuterade massbetalningar och Bankgirot. P27 Nordic Payments, det projekt som skulle bygga en gemensam betalningsinfrastruktur i Norden, drog under våren tillbaka sin tillståndsansökan från Finansinspektionen. Bankgirot kommer därför fortsatt hantera massbetalningar och Finansinspektionen kommer följa Bankgirot noga ur ett tillsynsperspektiv. Riksbanken betonade att bankerna måste ta sitt ansvar för Bankgirot och att de säkerställer en väl fungerande betalinfrastruktur. Riksbanken har fördjupat sin övervakning och följer noggrant hur Bankgirot hanteras av bankerna.

Ordföranden summerade diskussionen. De finansiella marknaderna präglas av förhöjda risker när högre räntor blottlägger sårbarheter och en anpassning sker i olika delar av det finansiella systemet. I nuläget bedöms

motståndskraften som god i systemet som helhet. De områden som särskilt behöver bevakas är den kommersiella fastighetssektorn, och riskerna med hushållens skuldsättning. Bankerna behöver ta höjd för ökade kreditförluster, även om de idag har en stark position. Ytterligare områden som behöver bevakas är likviditeten på obligationsmarknaderna, utvecklingen i betalinfrastrukturen och ökade cyberangrepp i ljuset av det förändrade säkerhetsläget. Ordföranden noterade även att stabilitets- och säkerhetsfrågor nu allt oftare kopplas ihop, men att det inte finns någon målkonflikt dem emellan.

§ 2 Avrapportering av projekt inom stabilitetsrådet

Obligationsmarknadens funktionssätt

Riksgälden informerade om myndigheternas gemensamma kartläggning av hur den svenska obligationsmarknaden fungerar. Kartläggningen är en utgångspunkt för ytterligare analyser och åtgärder.

Likviditeten på obligationsmarknaderna påverkar marknadsaktörernas möjligheter till finansiering och riskhantering. På senare år har marknadslikviditeten minskat. Utvecklingen har så här långt inte påverkat förutsättningarna för staten eller bankerna att få finansiering. Däremot har det blivit något dyrare att hantera i första hand ränterisk. I ett stressat finansiellt scenario kan det finnas risk för en ytterligare försämring av marknadslikviditeten. Aktörernas möjligheter att finansiera sig och hantera risk kan då komma att reduceras.

Sammantaget pekar analysen på ett försämrat funktionssätt för obligationsmarknaderna. Marknadslikviditeten har det senaste decenniet sannolikt påverkats av en kombination av regulatoriska, penningpolitiska och finanspolitiska faktorer samt sjunkande och långvarigt låga marknadsräntor. Skärpta kapital- och likviditetsregler (Basel III) och ökade krav på central clearing i handel med värdepapper har haft den effekt som reglerarna åsyftade och har ökat bankernas motståndskraft och minskat risktagandet. Samtidigt har regleringarna även ändrat förutsättningarna för den svenska obligationsmarknaden, där handeln är organiserad med marknadsgaranter. Framför allt har marknadsganternas incitament och finansiella kapacitet att ta marknadsrisk och hålla stora handelslager av obligationer reducerats. Utbudet av statsobligationer har påverkats av den svenska statens låga upplåningsbehov vilket har inneburit begränsade emissionsvolymerna och en i

stora drag oförändrad stock av statsobligationer. Riksbankens köp av obligationer har samtidigt lett till en minskning av den handelsbara volymen obligationer. Slutligen har ränteutvecklingen fram till 2022 bland annat medfört allt lägre avkastning och inneburit att investerare trendmässigt minskat exponeringen i lågavkastande tillgångar som statspapper till förmån för mer riskfyllda tillgångar. Det har medfört en lägre efterfrågan och sannolikt sämre likviditet i svenska statspapper.

§ 3 Internationella frågor

Finansdepartementet informerade kort om arbetet med finansmarknadsfrågor under det svenska ordförandeskapet i Europeiska unionens råd och redogjorde för status i några av de akter som har koppling till finansiell stabilitet.

§ 4 Genomfört arbete inom stabilitetsrådet

Finansdepartementet redogjorde kort för arbetet som genomförts inom ramen för stabilitetsrådet sedan det förra ordinarie mötet i december, utöver den avrapportering som redan skett på mötet.

Stabilitetsrådets nästa ordinarie möte är i december 2023.